

Down, Down, Down

Antonio Bernat Vistarini

Arthur O. Lovejoy, erudit de tan alegre llinatge, li va seguir el rastre a una idea i ho va contar després en un llibre titulat *La gran cadena de l'ésser*. Parlava allà de la sostenguda creença occidental en la continuïtat de tot, sense forats, i de la metàfora d'aquesta cadena que embau-la l'íntim amb l'empiri, els gasteròpodes fòssils amb els àngels invisibles. Lovejoy va aturar la seva recerca davant el pantà del segle XIX, així que a penes va parar atenció quan Bram Stoker va publicar *Dràcula*: en aquell moment tenia 24 anys i estava per uns altres assumptes, però, a *Dràcula*, hi apareixia un personatge amb el qual hauria escrit un espectacular capítol del seu llibre. Es tracta de Renfield, el boig que udola tancat en el manicomi del doctor Seward i que, mentre espera que arribi el Mestre, anota en una llibreta les aranyes, mosques, cuques de llum i animals d'un orde cada pic superior que s'engoleix: demana un moix per no estar tot sol, però els seus ulls delaten que se'l vol cruspír i així ascendir un altre grau més en la gran cadena alimentària fins poder ser, al final, ontològicament digne del grial de sang humana. Diu que la sang és vida, i ho crida a través de les reixes com un desposseït o com un evangelista sonat: és un intel·lectual que ha comprès l'íntima veritat que encobreix la novel·la —tal vegada és l'únic que entén alguna cosa entre la resta de personatges— i, a més a més, és un esperit profundament religiós (ho diu el mateix doctor Seward, extasiat davant del seu sant comportament). A la pel·lícula de Francis Ford Coppola, *Renfield*, aquesta meravella, és Tom Waits. I en realitat és d'ell de qui volia parlar aquí: el millor debellador de l'encabronada Amèrica *yuppie*, que va travessar els vuitanta surant sobre el seu fetge i que reneix periòdicament, per deixar-me sempre igual d'estupefacte.

D'ençà que tenc tocadiscos, sóc devot del Mestre Waits: encaix les seves fugaces aparicions. Comprenc que la meua religió no arribi a ser molt estesa. En efecte, Tom Waits és el músic i actor més esmunyedís que conec, només comparable, potser, a Lyle Lovett. La seva música és cine i el seu cine música des d'aquells negres *Foreign affairs*, on es marcava amb Bette Middler un escarrufador *No parl mai amb estranys*; o des de *Corazonada*, amb

TOM WAITS ÉS RENFIELD AL DRÀCULA DE COPPOLA

Crystal Gayle; i després les col·laboracions amb Jim Jarmush, i el paralític d'*El rei pescador*, i la comèdia *Frank's Wild Years*, i la pèsima adaptació d'*Ironweed* de William Kennedy, i el barman filòsof de *Rumble Fish*... Així sí, sempre el veureu fet un autèntic oi, amb cara d'anar a croar en qualsevol moment la balada més ètica de les cunetes de l'Oest Mitjà. Així, no és per casualitat que de sobte la seva veu sorgesqui tronadora en l'únic disc taral·lejat íntegrament per un captaire anònim: *Jesus blood never failed me yet*, de Gavin Bryars; o que bastant abans que no Scorsese, ell ja s'hagués enrecordat del vell Jack La Motta, fent-lo sortir a un vídeo. I més recentment va aconseguir encara una altra tenebrosa gesta que frega el delictes contra la salut pública: fer cantar William Burroughs a *The Black Rider*, de Tom Wilson. Bé, si qualche membre de la meua secta ha arribat fins aquí, que vagi ara mateix a cercar l'extraordinària banda sonora de *Dead man walking*, la darrera aparició del Mestre i que escolti *Walk away*. Ens torna a mostrar que hi ha una part invertida de la cadena de l'ésser que uneix l'home amb l'avèrn i els nostres desitjos fòssils als dimonis més visibles. Voldria subratllar aquí la subtil ironia de Coppola en l'elecció de Waits pel personatge de Renfield. Després d'escoltar *Walk away*, beveu tot el que pugueu en memòria del somni de progrés i de l'estat del benestar podrit, i estiguen atents a la pantalla. Ens faran falta més païos com aquest durant els pròxims anys.